

Mija Repovž

Senca na zaščitniku

red slabega pol leta smo na tem mestu izrazili priznanje Vseslovenskemu združenju malih delničarjev (VZMD), ki ga kot predsednik vodi Kristijan Verbič.

Zakaj pa ne? Po dobrem desetletju donkihotskih poskusov proti izkoriščanju malih delničarjev je bilo videti, da so ti – pozno, a bolje kot nikoli – slednjič morda le dobili učinkovitega zaščitnika. Kazalo je, da bo VZMD s pomočjo sodnih postopkov malim delničarjem zagotovilo dodatno plačilo pri izsiljeni prodaji delnic. Ob zid so namreč začeli stiskati celo znana podjetja – od Save do Pivovarne Laško, SCT in Heliosa itd. Prek VZMD je malim delničarjem uspelo v nadzorne svete nekaterih delniških družb imenovati svoje predstavnike. Med drugim v NKBM, v katero je prihranke vložilo več kot 110.000 državljanov.

Vojne z brezobzirnimi in pogoltnimi, med seboj na različne načine povezanimi velikimi lastniki podjetij in bank po tako dolgem obdobju brezpravnosti ni mogoče dobiti čez noč. Vsaka nova zmaga VZMD bi po svoje pripomogla, da bi veliki lastniki male delničarje obravnavali bolj pošteno. Skratka, kot enakopravne.

Pred dvema mesecema pa je na VZMD padla senca dvoma. Časopis Dnevnik je »razkril«, da naj bi Verbič kot posameznik leta 2007 zlorabil notranje informacije in izvedel tržno manipulacijo z delnicami Velane. To naj bi storil ob tem, ko je VZMD malim delničarjem Velane, ki so jih veliki lastniki želeli iztisniti iz podjetja in jim za delnice plačati smešno malo, svetovalo, naj sklenejo delniški sporazum, s katerim so se zavezali, da delnic ne bodo prodajali za manj kot 22 evrov, kar je bilo desetkrat več od tečaja, ki ga je delnica takrat dosegala na borzi. Tako visoko ceno so postavili zaradi vedenja o zelo visoki dejanski ceni zemljišča, na katerem je locirana Velana.

Po mnenju omenjenega medija je bilo problematično to, da naj bi to situacijo izkoristil predsednik VZMD Verbič: delnice Velane je kupil, ko so bile zelo poceni, in jih prodal, ko se je njihov tečaj zaradi sklenitve delniškega sporazuma za nekaj časa močno dvignil, izkupiček, menda 15.000

evrov, pa spravil v lastni žep. Časopis je poročal, da sta Agencija za trg vrednostnih papirjev in policija že začela postopek proti fizični osebi, torej Verbiču.

Predsednik VZMD striktno zavrača očitke, da naj bi zlorabil notranje informacije in izvedel nezakonito tržno manipulacijo. Pravi, da je transakcije izvedel prek borznih posrednikov in da ni storil nič protizakonitega. Trdi tudi, da je nadzorna institucija omenjene transakcije uradno preverjala že leta 2007, vendar ni ukrepala, kar po njegovem dokazuje, da niso bile sporne. Oživiljanje transakcije po treh letih je le nov poskus diskreditacije združenja in njega osebno, pravi. VZMD je v zadnjih letih postalo tako močno in vplivno združenje, da je postalo trn v peti velikim lastnikom. Ker ga ni mogoče zaustaviti drugače, ga poskušajo kompromitirati z izmišljenimi obtožbami.

Za zdaj je težko reči, kdo ima prav in kako se bo celotna zadeva razpletla. Marsikdo je sicer začuden, da je okrog Verbičevih transakcij nastal tak veter. Zagovorniki tega mnenja opozarjajo, da je bila Slovenija dolgo pravi raj za zlorabe notranjih informacij in mahinacije na borzi. Vsi veliki lastniki, ki danes obvladujejo podjetja, zlasti pa menedžerji, so se za nakup zajetnih deležev podjetij lahko tako vehementno odločali prav zato, ker so imeli privilegiran dostop do podatkov o dejanski vrednosti podjetij, drugače kot drugi, še posebej pa mali delničarji. Opozarjajo, da postopkov zaradi zlorabe notranjih informacij tako rekoč ni bilo. Eden redkih je bil uveden proti nekdanjemu predsedniku uprave Gorenja Jožetu Staniču. Nekaj podobnega po teh razmišljanjih velja za kazniva dejanja tržne manipulacije.

Drugi spet opozarjajo na etične in pravne vidike. Novih grehov ni mogoče opravičevati s sklicevanjem na stare, pravijo. Po njihovem bi bilo še posebej nedopustno, če bi funkcionarji organizacij civilne družbe, kar naj bi bila tudi VZMD, položaj zaščitnika malih delničarjev izkoriščali za svoje osebno bogatenje. To bi se jim, pravijo, tudi hitro maščevalo, saj take organizacije ne morejo delovati, če ne uživajo zaupanja.

Najslabše bi bilo, če bi VZMD zdaj, ko se je končno postavilo na noge, izgubilo komaj pridobljeno zaupanje. Dobro bi bilo, da bi Verbič, ki ima za to, da je VZMD obstal in zrasel, kar nekaj zaslug, premislil o svojem načinu delovanja. Pogosto deluje kot tank, v okvirih združenja je v vseh pogledih verjetno preveč dominantna osebnost. Na to nazorno opozarja glasilo združenja; komaj kakšni strani te publikacije se posreči ubežati njegovi fotografiji.

Drugačen položaj in večji vpliv v okviru samega združenja si bo moral pridobiti strokovni svet združenja, v katerem so nekatere ugledne in zaupanja vredne osebnosti. Zdaj ni omenjen niti v statutu. Če bo ostalo pri tem, mu grozi, da bo samo lepa kulisa.